

Institut Européen des Jardins & Paysages

Inventarisatie van parken en tuinen van België - Vlaanderen

Inventaris Vlaams-Brabant

Domein Oudenhoven

Auteur(s) : Onroerend Erfgoed |Flanders Heritage Agency
www.onroenderfgoed.be <https://inventaris.onroenderfgoed.be>

Inventarisatie van parken en tuinen van België - Vlaanderen
Inventaris Vlaams-Brabant
Domein Oudenhoven

Titel:	Domein Oudenhoven
Provincie:	Vlaams-Brabant
Gemeente:	Boortmeerbeek
Deelgemeente:	Boortmeerbeek
Bron:	Schepping: 2014-04-10 Bijwerken: 2018-10-02 URI: https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/134458
Coördinaten:	Breedte: 4.56956970141 Lengte: 50.9802395738

Primaire tekst

Villa uit 1910 met portiersloge en restanten van een omgracht landschappelijk park, aangelegd vóór 1820.

Op de Ferrariskaart (1771-1775) en op een figuratieve kaart, opgemaakt door landmeter J.B. Joris in 1771, wordt ten zuiden van de dorpskerk een omgracht goed weergegeven, "*het Casteel van Audenhoven*", zoals de naam suggereert, het oudste hof van het dorp. Oudenhoven bestond uit twee rechthoekige eilandjes – mogelijk een overblijfsel van het hooghof-neerhofsysteem. In een hoek van het noordelijke eiland bevond zich het hof met een L-vormig grondplan, maar het was alleen te bereiken via het zuidelijke eiland, waarop zich een boomgaard bevond. Het goed was door een rechte dreef (ongeveer het tracé van de huidige Audenhovenlaan) verbonden met de Hanswijkstraat aan de westrand van de dorpskern.

Oudenhoven werd in 1817 aangekocht door Catherine Lapostole, weduwe van ridder François-Louis-Joseph de Wargny die het jaar voordien gestorven was. De Wargny had min of meer belangrijke functies bekleed onder het Franse bewind (onder meer burgemeester van Mechelen) en eindigde zijn loopbaan als lid van de tweede kamer van de Staten-Generaal in het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden. Zijn zoon Gaspar, die zich in de loop van de 19de eeuw ontpopte tot de grootste grondeigenaar van Boortmeerbeek – 145 hectare, bijna een zesde van het grondgebied, in 1863 – en ook burgemeester werd, zal het goed tot 1872 in eigendom hebben.

Op de Primitieve kadasterkaart (1820) valt van de 18de-eeuwse ringgrachten niets meer te bespeuren. Een perceel van 3,4 hectare dat de hele ruimte inneemt tussen de Molenbeek en de toenmalige Grootveldweg, wordt ongedifferentieerd weergegeven als "*lusthof*". Het gebouw is herleid tot een rechthoekig blok, hoogstwaarschijnlijk het witgepleisterde classicistische gebouw met een schilddak en een driehoekig fronton boven de ingangstravee, dat in 1948 werd afgebroken. Aan de noordrand van het lusthofperceel, daar waar zich ooit de noordelijke grachtarm bevond, is een kleiner 'landgebouw' verschenen, ongetwijfeld tuinierswoning en stallingen, want het sluit onmiddellijk aan bij een moestuin ("*hof*") van 14 are (perceel 253).

Het eerste concrete beeld van de lusthof vinden we op de oudste stafkaart, 1864 (ICM, 1880) – nagenoeg ongewijzigd op latere uitgaven: 1892 (ICM, 1894) en 1909 (ICM, 1925). De lusthof van de Primitieve kadasterkaart blijkt een ellipsvormig eiland te zijn, begrensd door de meanderende Molenbeek aan de oostrand, en afgeleide beken of grachten aan de westrand. Het kasteel ligt bij de noordelijke rand van het eiland, en kijkt uit over een kleine ovale vijver (met een eilandje), die door een rij bomen wordt omgeven. De zuidelijke helft van het lusthof-eiland wordt gedomineerd door hoogstammig groen – puntjes en bolletjes op egaal groen (weide), hetgeen een beboomd parklandschap suggereert. Evenwijdig met de ringgracht loopt een rondweg, een binnenste ellips die ten zuiden van de vijver door aftakkende rechte paden wordt ontsloten. De dreef naar de Hanswijkstraat is verdwenen, maar een brede, met bomen afgezoomde laan, waarvan de aanleg in 1865 wordt geregistreerd, verbindt het goed

met de huidige Kerkweg, doorheen het Groot Veld. Deze toegang – twee bakstenen pijlers met een geprofileerde arduinen bekroning – bestaat nog steeds als poort in een gedeeltelijk ommuurde moestuin. Door de aanleg van en de lintbebouwing langs de Audenhovenlaan ging de band met de kern van het domein verloren.

In een kadastrale mutatieschets van 1857 werd de afbraak van de oude aanhorigheid geregistreerd. Dichter bij het 'kasteel' werd een nieuw dienstgebouw opgetrokken. In 1879 werden nog twee serres toegevoegd. In 1910 werd de in 1857 geregistreerde aanhorigheid afgebroken en vervangen door een elegant, villa-achtig gebouw van baksteen met witte kordons en een brede breukstenen plint. De complexe plattegrond met vier paarsgewijze uitbouwen, de schild- en wolfsdaken, en het sierschrijnwerk onder de dakranden herinneren aan de cottage-architectuur. Dit gebouw was mogelijk bedoeld als portiers- of tuinierswoning. Oudenhoven was toen eigendom van de erfgenamen van de brouwer Theofiel Wouters, ook eigenaar van de mouterij van Boortmeerbeek. Ten slotte liet een van hen, Marcel Hecking, het classicistische kasteel van de Wargny in 1948 afbreken, zodat alleen de villa overblijft.

Een serpentinevijver (niet meer de vorm die op de oude stafkaarten wordt afgebeeld), de pijlers van het toegangshek aan de Kerkweg, een brugje van zandsteenknollen, sporen van de serre van 1879, en oude witte paardenkastanje (*Aesculus hippocastanum*) en een taxus (*Taxus baccata*) zijn de enige elementen die herinneren aan het verdwenen landschappelijk park van Oudenhoven. Over de rest van het oude bomenbestand of de verdwenen beplantingen is ons niets bekend. Op een door Fierens gereproduceerde foto, oorspronkelijk bij een niet gedateerd krantenbericht (interbellum?) over de velling van een "eeuwenoude eik", is een boom te zien met meer dan 6 m stamomtrek, minstens 300 jaar oud.

Auteur: Deneef, Roger

Auteur: Wijnant, Jo

Datum: 2007

Titel Text: Park van Oudenhoven

Grafische documenten

Vijver en rond 1910 gebouwde portiersloge in domein Oudenhoven (Deneef, Roger, 20-03-2014, ©Vlaamse Gemeenschap)

Oude toegang naar landgoed Oudenhoven aan de Kerkweg (Deneef, Roger, 20-03-2014, ©Vlaamse Gemeenschap)

Bibliografie

Kadasterarchief Vlaams-Brabant, Oudste kadastrale legger [212] Boortmeerbeek, art. 576 en art. 1586.

Kadasterarchief Vlaams-Brabant, Kadastrale opmetingsschets Boortmeerbeek 1857 nr. 6, 1865 nr. 52, 1879 nr. 14 en 1949 nr. 71.

FIERENS M., *Boortmeerbeek – van heerlijkheid tot gemeente*, Gemeentebestuur Boortmeerbeek, z.d., p. 51 en p. 122.

VERBESSELT J., *Het parochiewezen in Brabant tot het einde van de 13de eeuw (XIV). Tussen Zenne en Dijle (IV)*, Brussel, Koninklijk Geschied- en Oudheidkundig Genootschap van Vlaams-Brabant, z.d., na p. 48.

WAUTERS A., *Histoire des environs de Bruxelles*, VII heruitgave van de editie van 1855, Bruxelles, Editions Culture et Civilisation, 1972, p. 253.

Relaties

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/120454>

Beknopte karakterisering

Datering: 18de eeuw, 19de eeuw, vóór WO I

Typologie: hekpijlers, ommuurde moestuinen, serres, tuinbruggen, vijvers, villa's (bouwkundig erfgoed)